

POSTANOWIENIE

4 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Adam Doliwa

na posiedzeniu niejawnym 4 grudnia 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Towarzystwa Ubezpieczeń spółki akcyjnej w W.
przeciwko Skarbowi Państwa - Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i
Autostrad w Warszawie
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Towarzystwa Ubezpieczeń spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 30 grudnia 2022 r., VI ACa 618/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od strony powodowej na rzecz Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej 12 500 (dwanaście tysięcy pięćset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego orzeczenia stronie powodowej do dnia zapłaty.**

[D.R.]

UZASADNIENIE

Strona powodowa wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 30 grudnia 2022 r.

Strona powodowa wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na:

1) wystąpienie w sprawie istotnych zagadnień prawnych:

a) czy po upływie terminu ważności gwarancji jej beneficjent może zmienić uzasadnienie sumy wypłaconej mu tytułem gwarancji, tj. wskazać ubezpieczycielowi inne roszczenie wobec wykonawcy, wymagające zaspokojenia z gwarancji niż wskazane pierwotnie (art. 353¹ i 354 w związku z art. 56 k.c.);

b) czy w sytuacji, w której syndyk masy upadłości reprezentując wykonawcę - zleceniodawcę gwarancji, odstąpił od umowy, zabezpieczonej gwarancją ubezpieczeniową nieodwołalną, bezwarunkową i płatną na pierwsze pisemne żądanie, w trybie art. 98 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe (tekst jednolity Dz.U. z 2012 r. poz. 1112, dalej: „Pr.upadł.”) w brzmieniu obowiązującym w dniu odstąpienia od umowy przez syndyka w niniejszej sprawie, beneficjentowi takiej gwarancji służy nadal roszczenie z tytułu tej gwarancji ubezpieczeniowej, zabezpieczającej wykonanie tej umowy z tytułu zobowiązań powstałych po tym odstąpieniu od tej umowy;

c) czy przedmiot gwarancji ubezpieczeniowej, nieodwołalnej, bezwarunkowej i płatnej na pierwsze pisemne żądanie, powinien podlegać interpretacji językowej, czy też przedmiot ten powinien podlegać wykładni także funkcjonalnej i systemowej uwzględniającej wszystkie okoliczności towarzyszące formułowaniu treści takiej gwarancji i złożeniu żądania zapłaty z takiej gwarancji.

2) potrzebę wykładni art. 98 ust. 1 Pr. Upadł. w brzmieniu obowiązującym w dniu odstąpienia od umowy przez syndyka w niniejszej sprawie, zgodnie z którym syndyk może odstąpić od umowy zabezpieczonej gwarancją ubezpieczeniową.

3) oczywistą zasadność z uwagi na dokonanie przez sąd drugiej instancji nieprawidłowej interpretacji postanowień gwarancji przez pominięcie określenia przedmiotu gwarancji, jak i stwierdzenie, że z pozostałych okoliczności niniejszej sprawy wynika, że gwarancja była abstrakcyjna i bezwarunkowa, zaś pozwany mógł złożyć żądanie zapłaty z dowolnego tytułu, o ile tylko spełnił warunki formalne przewidziane w treści gwarancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

W pierwszej kolejności należy wskazać, że łączenie przesłanki oczywistej zasadności skargi z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego lub potrzebą wykładni przepisów jest wykluczone. Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza przyjęcie, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Nie jest bowiem możliwa sytuacja, w której wyrok jest oczywiście wadliwy, a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy (postanowienie SN z 26 listopada 2013 r., I UK 291/13). Nie sposób uznać, że sporna kwestia jest oczywista (postanowienie SN z 9 kwietnia 2014 r., V CSK 383/13).

Skarżąca w sposób nieuprawniony połączyła przesłanki stanowiące podstawę przyjęcia skargi kasacyjnej. Powyższe wskazuje na ignorowanie zasad obowiązujących przy formułowaniu i uzasadnianiu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skarżąca zdaje się nie rozróżniać poszczególnych podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Niezależnie od powyższego należy wskazać, że skarga kasacyjna strony powodowej nie zawiera argumentów dostatecznych, które pozwalają uznać, że skarżąca skutecznie wykazała, że w sprawie zostały spełnione przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Skarżąca kwestionuje, że sąd drugiej instancji dokonał nieprawidłowej interpretacji postanowień gwarancji. Powyższe twierdzenie należy uznać za niedopuszczalne, gdyż fakty ustalone przez sąd drugiej instancji w wyniku swobodnej oceny prawidłowo zgromadzonego materiału dowodowego nie mogą być podważane w postępowaniu kasacyjnym (art. 398³ § 3 k.p.c.) i stanowią

wiązącą Sąd Najwyższy podstawę faktyczną rozważań prawnych (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Nie ulega wątpliwości, że Sąd Apelacyjny dokonał szczegółowej analizy postanowień gwarancji, uznając przy tym, że nie można było się oprzeć na wykładni językowej tekstu gwarancji z uwagi na niejednoznaczność zapisów gwarancji (określonych w tytule i akapicie drugim gwarancji). Z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia jednoznacznie wynika, że w gwarancji nie określono, że beneficjent gwarancji ma wskazać przyczynę żądania gwarancji, czy też sprecyzować ją albo udokumentować. W tym zakresie stwierdził również, że przy wykładni treści gwarancji i powołaniu się na subklauzulę 4.2. strony wyraźnie przewidziały uprawnienie zamawiającego do złożenia żądania dokonania przez gwaranta wypłaty gwarancji w przypadku nieprzedłużenia przez wykonawcę ważności zabezpieczenia wykonania umowy. Sąd drugiej instancji zaznaczył także, że powołanie się na nadużycie prawa do gwarancji nie może prowadzić do deformacji istoty gwarancji ubezpieczeniowej, która służy szybkiemu i bezpiecznemu uzyskaniu zaspokojenia od gwaranta, z pozostawieniem stronom stosunku podstawowego ciężaru prowadzenia niejednokrotnie długotrwałego i skomplikowanego sporu co do *meritum*. Sąd drugiej instancji wskazał, że zgodnie z treścią gwarancji w celu identyfikacji, pisemne żądanie zapłaty beneficjenta powinno być przedstawione towarzystwu za pośrednictwem banku beneficjenta. Bank ten potwierdzi, że podpisy złożone na żądaniu zapłaty należą do osób upoważnionych do składania oświadczeń woli w imieniu beneficjenta. W świetle powołanego postanowienia uznano, że taka sytuacja wystąpiła w niniejszej sprawie, gdyż pismem z 17 lipca 2013 r. Bank potwierdził, że podpisy osób widniejące na załączonym do pisma żądaniu wypłaty z gwarancji ubezpieczeniowej zostały złożone w sposób ważny i należą do osób upoważnionych do reprezentowania beneficjenta.

Odnosząc się do kwestii odstąpienia od umowy przez syndyka należy wskazać, że zgodnie ze stanowiskiem orzecznictwa ogłoszenie upadłości konsorcjanta nie ma wpływu na trwałość stosunku gwarancji wystawionej przez towarzystwo ubezpieczeniowe. Beneficjent gwarancji może w takim przypadku skorzystać z sumy gwarancyjnej (zob. wyrok SN z 22 lutego 2019 r.

III CSK 42/17). W związku tym należało stwierdzić, że zagadnienie to zostało już rozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy.

W świetle powyższego należy stwierdzić, że skarżąca w sposób nieprawidłowy powołała się na występowanie istotnego zagadnienia prawnego, potrzebę wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, jak i oczywistą zasadność. Nie jest dopuszczalne łączenie powyższych przesłanek, bowiem rolą Sądu Najwyższego nie jest dokonywanie wyboru, która przesłanka mogłaby stanowić podstawę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. W głównej mierze argumentacja skarżącej stanowi polemikę ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego zawartym w uzasadnieniu wyroku. Powyższe pozwala na przyjęcie, że skarżącej chodzi wyłącznie o poddanie zaskarżonego orzeczenia kontroli kasacyjnej, a nie o wykazanie przesłanek, będących podstawą przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w związku z § 2 pkt 9, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 1964).

(M.M.)

r.g.